

Asia: VN/23098/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Radio- ja televisiotoimittajien liitto – Radio- och televisionsredaktörernas förbund r.y. (RTTL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta.

Esitetyillä muutoksilla toteutetaan parlamentaarisen Yle-työryhmän linjaamat lainsäädäntömuutokset sekä lisätään lakiin eurooppalaisen medianvapausasetuksen mukaiset yleisradioyhtiöiden johtohenkilöiden valintaa ja erottamista koskevat menettelyt ja kriteerit.

RTTL toteaa, että eurooppalaisen medianvapausasetuksen (Media Freedom Act) veloitteet on huomioitava kansallisessa lainsäädännössä. Siksi on kannatettavaa lisätä yleisradioyhtiöiden johtohenkilöiden valintaa ja erottamista koskevat menettelyt ja kriteerit Yle-lakiin.

Keskeistä on, että eurooppalainen medianvapausasetus edellyttää artiklassaan 5 sitä, että julkisen palvelun medially tulee olla riittävät, kestävät ja ennustettavat taloudelliset resurssit julkisen palvelun tehtävän suorittamiseksi. Hallituksen esityksessä kuitenkin arvioidaan, ettei lainsäädäntöön tarvita näiltä osin muutoksia. RTTL esittää, että eurooppalaisen medianvapausasetuksen selkeä vaatimus riittävästä, kestävästä ja ennustettavista resursseista tulisi tuoda eksplisiittisesti osaksi lainsäädäntöä.

Ylen toiminnan ja talouden avoimuuden edistämiseen RTTL suhtautuu sikäli myönteisesti, että näkemyksemme mukaan yhteiskunnallisesti merkittävien toimijoiden talouden ja toiminnan mahdollisimman suuri avoimuus on sananvapauden kannalta tärkeää. Toisaalta on kuitenkin erikoista, että nyt avoimuutta vaaditaan vain yhdeltä yksittäiseltä yhtiöltä. Järkevämpää olisi saattaa

valtio- ja kuntaomisteiset yhtiöt julkisuuslain piiriin, kuten Journalistiliitto toteaa omassa lausunnossaan.

Lisäksi RTTL edellyttää, että yksittäisten Yleisradion työntekijöiden tietosuojasta huolehditaan avoimuuden lisäämisen yhteydessä.

Parlamentaarisen Yle-työryhmän mietinnöstä RTTL tuo esiin työryhmän tahdon pitää Yleä koskeva päätöksenteko jatkossakin parlamentaarisena. RTTL esittää, että tämä työryhmän selkeä tahtotila kirjattaisiin eksplisiittisesti osaksi lainsäädäntöä.

Lisäksi RTTL muistuttaa siitä, että Yle-työryhmän mietintö edellyttää Ylen vahvistavan henkilöstönsä asemaa yhtiön hallinnossa. Tämän toteutumista on seurattava.

On myös huomattava, että Yle-työryhmän mietintöön sisältyy muitakin kuin suoraan Yleä koskevia kirjauksia. Työryhmä esimerkiksi "esittää, että valtioneuvosto selvittäisi kaupallisen median sääntely-ympäristöä ja varmistaa jakelutukimallin jatkumisen turvaamaan tiedonvälityksen saatavuutta sekä monimuotoista uutistoimintaa". RTTL odottaa ministeriön ja valtioneuvoston toimia tämän tahtotilan toteuttamiseksi.

Lisäksi toteamme yllä lainattuun kirjaukseen liittyen, että Suomessa kaupallisen median toimintaedellytysten turvaamiseksi tarvittaisiin kipeästi uutismedialle osoitettua mediatukea, jota jaetaan kaikissa muissa pohjoismaissa paitsi Suomessa ja Islannissa.

Yle-työryhmä esittää myös av-alan tuotantokannustimen vakiinnuttamista. Ehdotus on järkevä, sillä tuotantokannustimen avulla Suomi on noussut yhdeksi vaihtoehdoksi kansainvälisten tuotantojen kuvausmaana muiden kannustinmaiden rinnalle. On varmistettava, että opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö ovat tästä kirjauksesta tietoisia. Samalla kirjaus on hyvä osoitus siitä, että Yleä ja mediapolitiikkaa koskeva päätöksenteko on usein poikkisektoriaalista ja kokonaiskuvaa vaativaa työtä.

Partio Marjo
RTTL Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry - Puheenjohtaja Jani Tanskanen